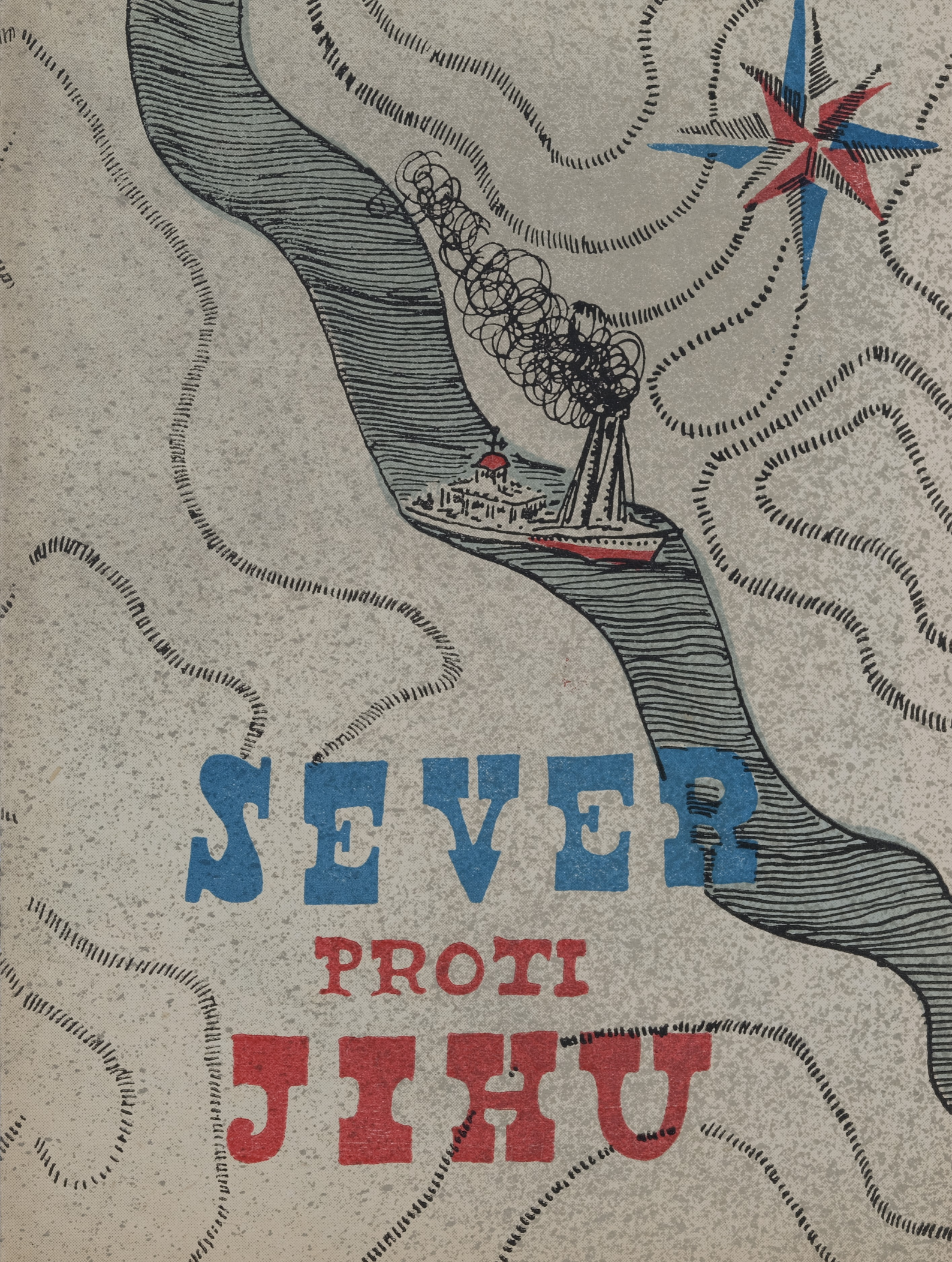
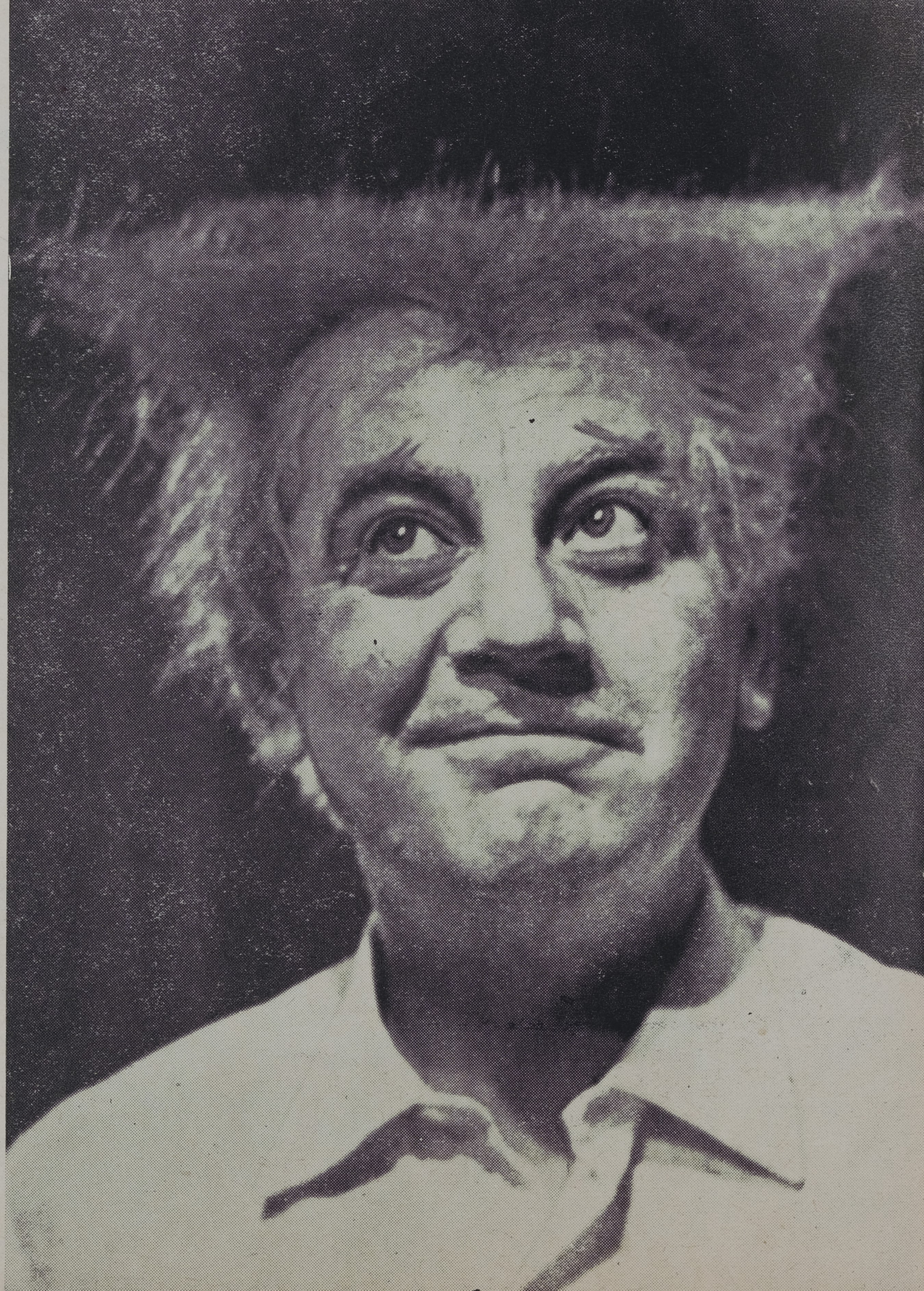

SEVER

PROTI

JIHU

Poznámka dramaturgická

Statistický přehled repertoáru hudebních divadel za posledních deset let by jistě ukázal, že hry Osvobozeného divadla zaujímají jedno z předních míst. Stejně tak je tomu s repertoárem našeho operetního souboru, kde se objevují tyto hry téměř každoročně se značnou pravidelností.

Tato repertoárová tendence dokazuje především upřímnou snahu uvádět v této oblasti spojující hodnoty hudební s hodnotou libreta a vyslovované skutečně zábavnou formou. Na straně druhé je to doklad i neutěšeného stavu naší hudebnězábavné tvorby, že v tomto oboru stojí repertoár Osvobozeného divadla stále neotřesitelně na prvním místě a zatím marně čeká na své pokračovatele, kteří by posunuli vývoj hudebnězábavného divadla na stupeň, který by odpovídal kulturnímu i společenskému vývoji.

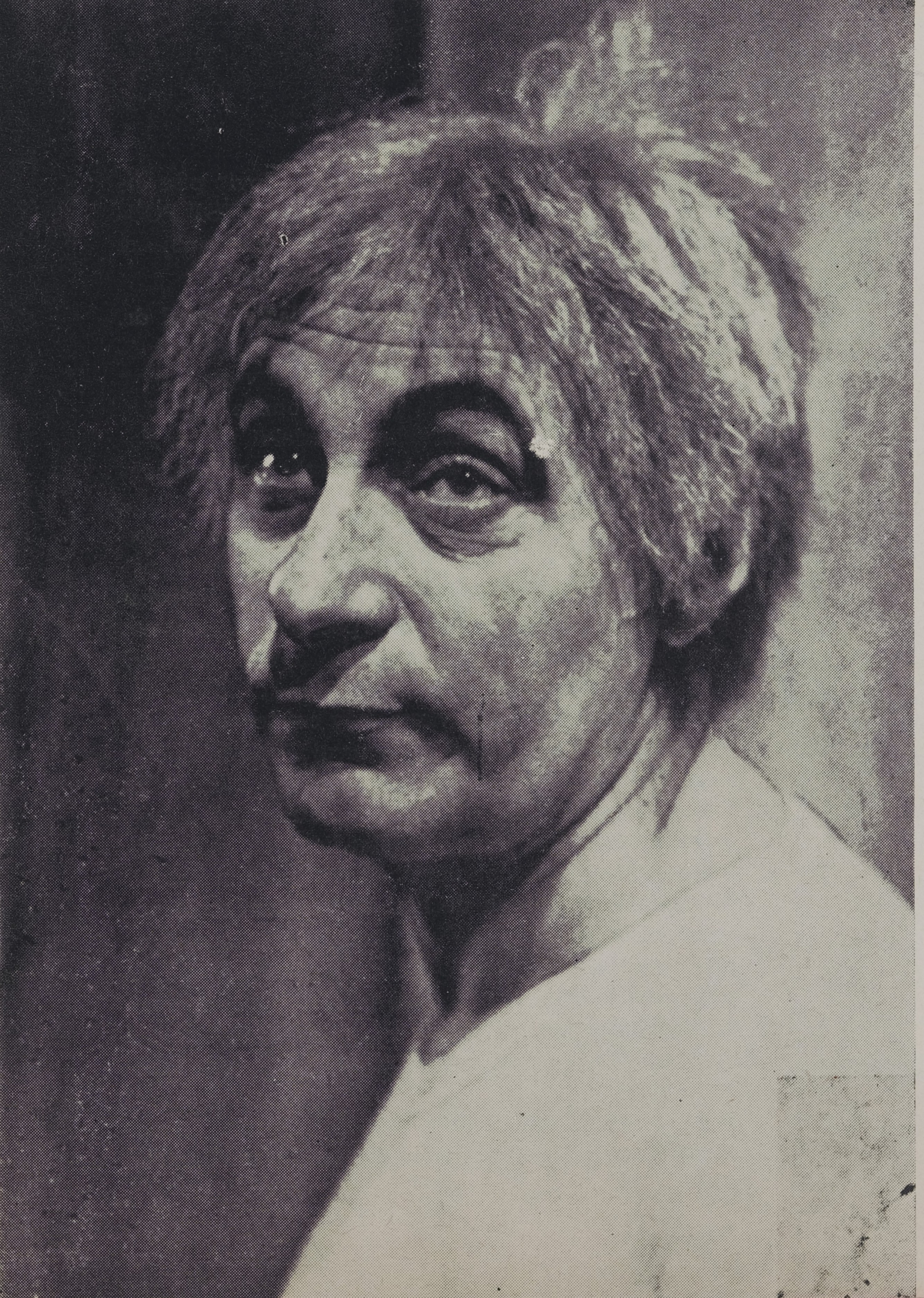
Není ani bez zajímavosti, že si divadla vybírají z odkazu Osvobozeného divadla hry ve zpětném chronologickém postupu. Přibližně před deseti lety, kdy se hry Voskovce a Wericha dočkaly své renesance na našich jevištích, byly to hry především z posledního období Osvobozených. Hry jako Osel a stín, Kat a blázen, Balada z hadrů, Nebe na zemi, Těžká Barbora. Tedy hry s jasně politickým zaměřením proti násilí, jak je představoval v třicátých letech nastupující fašismus. Jestliže se v posledních letech na našich jevištích objevují hry z prvního období Osvobozeného divadla, není to jen vyčerpáním titulů pozdějších, jde zároveň o poznání, že společným nepřitelem progresivního vývoje je i lidská hloupost,

malichernost, úcta k falešným hodnotám, byrokracii a ke všemu co fetišisuje maloměšťačtví jako posvátné hodnoty.

Do této oblasti patří také „válečná revue“ Sever proti Jihu, která měla v Osvobozeném divadle premiéru 1. září 1930, v režii Voskovce a Wericha, v choreografii J. Jenčíka, ve výpravě F. Zelenky. Byla přijata velice nadšeně, což dokazuje i 158 repríz. Inspirací této hry je hrdina dětské četby autorů — legendární Buffalo Bill, který ve svých neuvěřitelných přednostech je tak podobný idolu dnešní mládeže. Kořením příběhu jsou ovšem opět dva „neutrálové“, kteří také vyslovují autorský zorný uhel, jak dokazuje jejich závěrečná píseň:

My dva nic nemáme,
nic neznaménáme
ze století do století jdem.
Ti, co něco mají
na nás nic nedají,
tak hledáme zaslíbenou zem.
Dokud bude země kulatá
na chudáky bude bohatá,
jdem dál, pořád dál, dál a dál.
Každý z nás něco má
co občas tlačívá,
co mu dělá na tvář vrásky.
Každý z nás bolest má,
v sobě ji ukrývá
pro peníze nebo z lásky.
Rozdělme bolesti rovným dílem
a pak dejme se za jedním cílem.
A všichni se sejdeme
až svou zem najdeme
na shledanou v lepších časech!

- kb -

Osvobozené divadlo

V nedávno vyšlé knížce „Klobouk ve křoví“ píše Jiří Voskovec: „Přišel čas napsat a zahrát VEST POCKET REVUI a s úžasem zjistit, že čemu se smějeme my dva se bude s námi smát celá generace“.

Při desátém výročí Osvobozeného divadla napsal dr. J. Träger: „Voskovec a Werich dorostli nejen k svérázným komickým typům, ale ztělesnili v sobě typy dnešního mladého pokolení, jehož životní a názorový postoj dotvořili v pozoruhodný divadelní výraz. Potkal je krásný osud, že se stali mluvčími pokrokového a průbojného mládí“.

Oba uvedené citáty nám připadají právě v dnešní době, která je naplněna diskusemi o skutečném poslání divadla, velice inspirující a podnětné. Jediným programem tohoto divadla v jeho počátku byl čin v podobě studentského představení a teprve samotný ohlas si vynutil existenci divadla. Tedy postup téměř opačný než bývá zvykem, kdy existence divadla a jeho celého organismu si vynucuje divadelní činnost. Některé vlaštovky z posledních let ukazují, že i dnes nebude jiné cesty než v seskupení stejně cítilých uměleckých, ale především lidských osobností, které mají stejnou touhu vyslovit se divadlem k době. V ideálních případech dochází k vytvoření zcela nových souborů, ale i pro divadla tradiční čeká nezbytně přestavba ve smyslu sjednocení názorového. Tato přestavba je dána ve svobodné volbě vedoucí umělecké osobnosti kolektivem a ve stejném významu i možnostmi této vedoucí osobnosti svobodně volit takovýto kolektiv.

Právě příklad Osvobozeného divadla dokazuje, že moment, který má největší váhu pro tvorbu uměleckého

kolektivu je vztah k době. Tuto skutečnost velice přesně popisuje Jiří Voskovec v již jmenované knížce: „Když se v říjnu 1918 habsburské mocnářství sesedlo jako nepovedený nákyp, zvykli jsme si už co hoši říkat, že „vypukla republika“. Sama idylická povaha „revoluce“ 28. října vyzývala k humornému postoji: dětinské shazování rakouských orlíčků po Praze, sokolování s národními prapory, „kdo-proti-nám-toho-Perun-smete!“ — to vše ve spořádaném živnostenském tónu republikánských vyhlášek: Občané, zachovejte klid a dbejte svědomitě pokynů Národního výboru! Pan ředitel Šafránek v gymnasiu v Křemencově ulici, známý řadě generací pod jménem Řepa, ronil slzy vlasteneckého dojetí, když v tělocvičně — dříve ústavní kapli — zaznělo Kde domov můj? s právě takovou loyaltou, s jakou o týden dříve je ronil na nápěv Zachovej nám, Hospodine...

Zdánlivě se tedy nic nezměnilo, neboť my, žactvo, jsme si 28. října začali utahovat z republikánské nabubřelosti s právě takovým gustem, s jakým jsme o den dřív propichovali c. k. čehonství. Jak ale mám teď popsat, že uprostřed všeho toho posměchu a skepse jsme byli zároveň oslněni jakýmsi neuvěřitelným, leč nesporným příznakem svobody — povědomím volně vanoucího, okřídleného větru — jako by se nad námi volně vznášely chóry mírně podroušených andělů se svatozářemi na stranu, mávající jednou rukou palmovou ratolestí zatímco druhá sotva skrývala pošklebek pobízející nás, abychom je odmrštili a dělali si po svém.“

A z těchto pocitů vzniklo celkem spontánně divadlo, které není jen příkladem dramaturgickým a příkladem jevištní realizace — je především příkladem občanským.

Dirigent: Antonín Kašper
Režisér: Mojmir Vyoral
Choreografie: Julie Jastremská
Scéna: Jan Obšil
Kostýmy: Bedřiška Ustohalová

Mercedes	Ilena Flaková Ilona Simandlová
Major Warton, důstojník Severní armády	František Bydžovský Pavel Nebeda
Buffalo Bill, vládní zvěd	Kosta Holubář
Šárka, stín Buffalo Billa	Danuše Širmerová Marta Šklíbová
Richard de Roche, plukovník Jižní armády	Oldřich Pika Karel Šíp
Jupiter, černý otrok	František Návrat
Generál Grant, vrchní velitel Severní armády	Karel Lupínek
Generál Lee, vrchní velitel Jižní armády	Břetislav Doskočil
Jižní důstojník	Rudolf Kubica
Severní důstojník	Rajmund Mader
Voják	Josef Baš
Popravčí četa	Josef Baš, Josef Klíma Karel Šich
Divka I.	Růžena Kubíková
Divka II.	Zdena Luzarová
Černošky	Vlasta Surdejová Marie Grzegorzová Amalie Hanzlová Zdenka Kašpárková
Gala Peter	Ota Viktorin
Vilém Tell	Josef Kobr
Vojáci Severní a Jižní armády	členové sboru operety SDO
Sóla tančí	Alice Kvasničková a Richard Böhm
Girls	členky baletu SDO

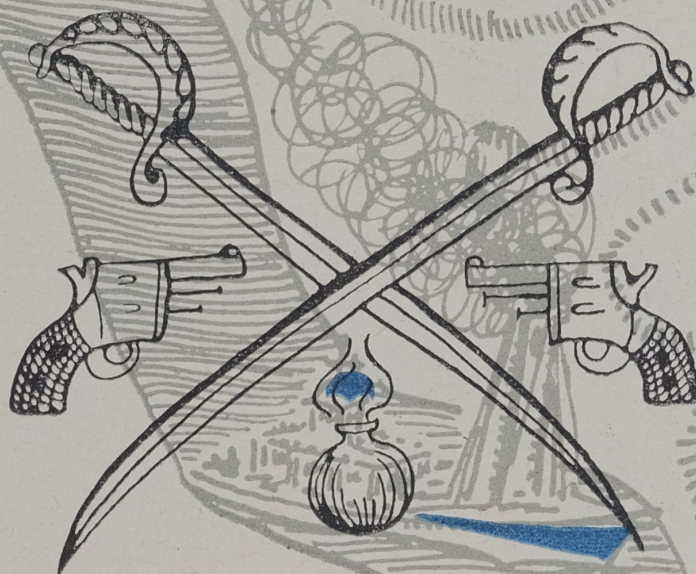
Inspicient: Karel Balát

Text sleduje: Jarmila Markusová

Přestávka po III. obraze

Premiéra 5. prosince 1966 v Divadle Jiřího Myrona

OPERA STÁTNÍHO DIVADLA V OSTRAVĚ

J. VOSKOVEC — J. WERICH

SEVER

PROTI JICHU

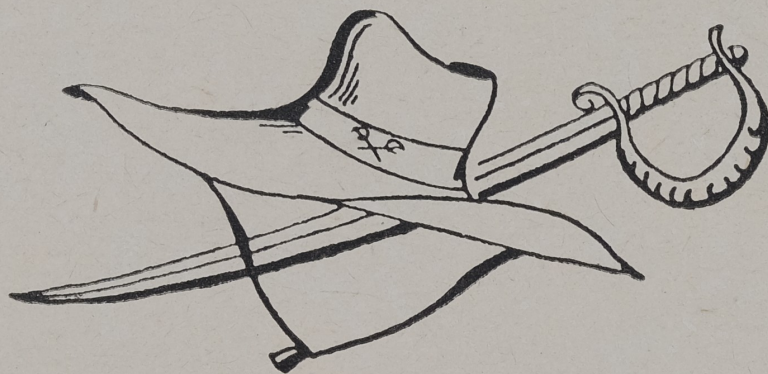
Revue o šesti obrazech

Hudbu složil J. Ježek a J. O. Karel

Už dost historických omylů!

Budete se jistě divit, že jsem tento článek dal do divadelního programu a ne do denního tisku, ale to vás hned přejde, jen až se dovíte o co jde. Podařilo se mi totiž pokoutně získat autentické zápisky dvou neznámých vojáků, kteří přežili bratrovražednou občanskou válku ve Spojených státech, a tyto zápisky jsou senzací. Usvědčují totiž některé historiky ze lži, z klamání světové veřejnosti a z falšování historie. My jsme si už sice zvykli na to, že mnohá historická skutečnost se jeví dnes tak a zítra jinak, ale tohle je přece jen trochu moc. Ve škole nás vždycky učili, že pouze lidumilné a bohumilé úmysly vedly generála Granta a generála Lee k zastavení bratrovražedných bojů v roce 1865, tyto zápisky však mluví drsně, ale jasně o něčem jiném. Naprostý nedostatek střeliva, způsobený zničením prachárny na lodi. Zápisky jsou naprosto hodnověrné, vždyť jsou vlastně přiznáním dvou pachatelů. Jen v jednom se svědectví rozcházejí, je to však opravdu jen maličkost. G. Peter tvrdí, že loď měla být napřed přivázána a pak zhasnuta svíčka na sudu se střelným prachem, kdežto V. Tell dokazuje, že loď měla být napřed odvázána a pak zhasnuta svíčka. Buď jak buď, svědectví je to každopádně pravdivé a otřesné. Jeden známý americký národohospodář tvrdí, že kdyby se tyto zápisky dostaly na veřejnost, způsobily by větší krach na burzách, než byl onen památný »černý pátek« v roce 1928. Aby nenastal národohospodářský zmatek, aby nemusely být přerušovány diplomatické styky v dnešní komplikované mezinárodně politické situaci, zasáhla americká FBI. Pod jejím nátlakem nesměly být zápisky zveřejněny a směly být vydány pouze jako divadelní hra. A dokonce revue! Ale nedejte se zmást, jestliže na jevišti se vám budou snažit dokazovat, že jde o milostný příběh nezničitelného Buffalo Billa a krásné Mercedes! Nebo, kdyby snad náhodou cynický zvrhlík Warton vám chtěl vnutit domněnku, že jde o něj! Nejde ani o černocho Jupitera, ani o písničky, které možná uslyšíte. Všechno je jen kamufláž! Revuální balety, světla, kostýmy — to vše má pouze jediný úkol: namluvit vám, že se nejedná o nic světodějného, že se nejedná o omyl historiků, eventuálně klamání světové veřejnosti. Tak si to přála americká FBI a tak jedině mohou být objevené zápisky publikovány. Nyní snad chápete, proč tento článek nemohl být uveřejněn v denním tisku. Nemám rád diplomatické roztržky. Doufám, že vy také ne. A tak si to necháme jen pro sebe. Nikomu ani muk!

O to vás prosí váš Mojmír Vyoral

Tango Mercedes

Bouři v očích,
Krev na duši,
V srdci slzy mám,
Na to svoje slovo já vám dám, Mercedes,
Se svou bídou,
Se svým žářem,
Musím zůstat sám,
Vždyť váš úsměv dosud neznám.

Vrak na moři,
Vězeň v poušti,
To vám přísahám,
Tak sám si bez vás připadám, Mercedes,
Mrtvé domy,
Mrtvá města,
Mrtvou lásku znám,
Jen váš úsměv dosud neznám.
Na nebi, na němž svítí vaše dvě oči,
Schází jen duha úsměvu.

Bouři v očích,
Krev na duši,
V srdci slzy mám,
Vždyť váš úsměv dosud neznám.

Letící hvězda z nebe, Mercedes,
Bledší se nezdá tebe, Mercedes,
Proč tvé rudé srdce do tvých skrání,
Proč více krve nevhání?
Tvou rudou krví asi, Mercedes,
Rudý úsměv na tvoji bledou líc,
Víc nechci už nic,
Mercedes.

J. Voskovec — J. Werich: Sever proti Jihu. Program vydalo
Státní divadlo v Ostravě v redakci dramaturga Vojtěcha Kabe-
láče. Obálka a grafická úprava Bedřiška Ustohalová, fotogra-
fie František Krasl, typografická spolupráce Rudolf Mikeska.
— Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p. Olomouc, provoz
22, Ostrava 1, Hollarova 14. Cena 2 Kčs. T 11 64606

**SPECIALIZOVANÁ PRODEJNA
ROMO VÁM NABÍZÍ:
PRAČKY, ODSTŘEDIVKY,
NÁHRADNÍ DÍLY K VÝROBKŮM
ROMO
OSTRAVA, DIMITROVOVA 101**

R130
Kombi

